Hagtíðindi
Statistical Series

Verðlag og neysla
Prices and consumption

2005:1 • 15. apríl 2005

Áfengisneysla 2004

Consumption of alcohol beverages 2004

Samantekt

Áfengissala hér á landi jókst um 6,3% milli áranna 2003 og 2004 í lítrum talið, eða úr 19,2 milljónum lítra árið 2003 í 20,4 milljónir lítra árið 2004. Umreiknað til hreins vínanda, alkóhóllítra, er aukningin hlutfallslega ekki eins mikil, eða 4,4% milli ára, úr 1.458 þúsund alkóhóllítrum árið 2003 í 1.523 þúsund alkóhóllítra árið 2004. Salan samsvarar 6,71 alkóhóllítra á hvern íbúa 15 ára og eldri, en var 6,52 alkóhóllítrar á árinu 2003. Sú aukning er 2,9% milli ára, en sambærilegar hækkanir milli ára á þeim mælikvarða hafa verið frá ríflega 2% til ríflega 5% frá árinu 2000.

Inngangur

Hagstofan og forverar hennar hafa safnað tölulegu efni um áfengissölu allt frá árinu 1881. Ýmsar breytingar hafa orðið á skýrslugerðinni í gegn um tíðina. Þannig eru tölur áranna 1881–1934 fengnar úr verslunarskýrslum um innflutning áfengis. Síðan voru tölur fengnar frá Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins (ÁTVR) og forvera hennar Áfengisverslun ríkisins og á það við allt til ársins 1994. Samkvæmt lögum nr. 94/1995 var einkaréttur ÁTVR til innflutnings og sölu áfengis til endurseljenda afnuminn og tóku lögin gildi 1. desember 1995. Þessi lög höfðu í för með sér breytingu á söfnun tölulegra upplýsinga um sölu áfengis hér á landi, en samkvæmt reglugerð nr. 585/1995, sem byggir á áðurnefndum lögum, skulu leyfishafar senda Hagstofunni skýrslu, ársfjórðungslega, um framleiðslu, innflutning og sölu áfengis. Talnaefni, frá og með árinu 1995, sem birtist í meðfylgjandi töflum er byggt á þessum skýrslum, svo og sölu ÁTVR. Heildartölur um neyslu eru byggðar á sölu ÁTVR að viðbættri sölu leyfishafa til veitingahúsa, hótela, sendiráða, svo og það sem notað er til kynningar innanlands. Í tölunum er hins vegar ekki meðtalið áfengi sem áhafnir skipa og flugvéla flytja inn í landið, eða það magn sem ferðamenn taka með sér frá útlöndum eða kaupa í fríhöfn. Ekki er heldur meðtalið það magn sem ÁTVR eða aðrir aðilar flytja úr landi eða selja til Fríhafnarinnar á Keflavíkurflugvelli.

Neysla og neysluvenjur

Breytingar á neysluvenjum í kjölfar lögleiðingar bjórsölu 1989

Árið 1989 var sala bjórs lögleidd á Íslandi og hefur orðið mikil breyting á neysluvenjum á þeim tíma sem liðinn er og jafnframt mikil aukning áfengisneyslu. Árið 1988 hafði áfengisneysla á Íslandi, mæld í hreinum vínanda, skipst þannig að 77% voru sterkir drykkir en létt vín voru 23%. Hafði hlutur léttra vína minnkað frá árinu 1980, en þá hafði hlutur þeirra verið 29% á móti 71% sterkra drykkja. Árið 1989 hrapaði hins vegar hlutur sterkra drykkja niður í 52% og hlutur léttra vína hrapaði niður í 14%, en 1. mars það ár var sala á áfengum bjór heimiluð, sjá mynd 1.

Hagstofa Íslands

Mynd 1. Áfengisneysla 1988 og 1989
Figure 1. Consumption of alcohol beverages 1988 and 1989

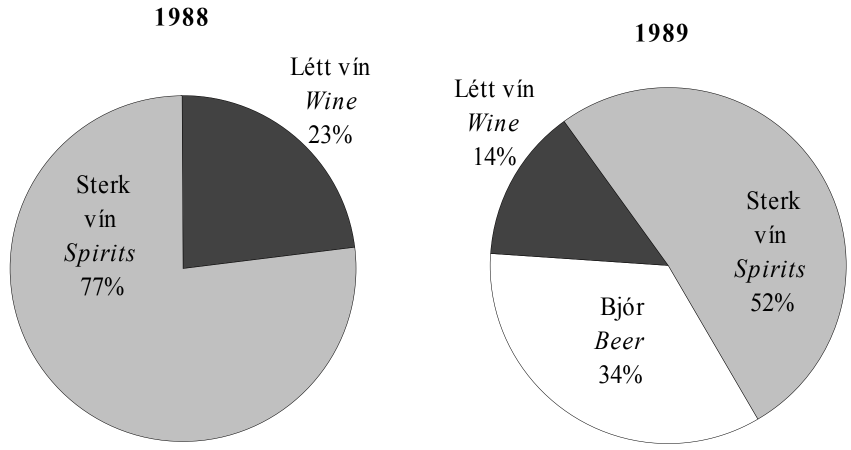

Ýmsir þættir hafa áhrif á áfengisneyslu

Sala bjórs varð um 34% af heildarneyslu hérlendis strax fyrsta árið (1989) þó einungis væri um 10 mánaða sölu að ræða. Sala áfengis á því ári jókst um 23% í vínandalítrum talið en nærri þrefaldaðist í lítrum talið. Þetta sést vel á mynd 2 og þar sést einnig að strax næsta ár á eftir, árið 1990, minnkaði áfengisneyslan og náði ekki sama magni í alkóhóllítrum talið fyrr en á árinu 1997. Orsök þessa er vafalaust nýbreytni sú sem varð með tilkomu bjórsins og hafði mest áhrif fyrstu mánuðina, en auk þess má gera ráð fyrir að atvinnuástand og hagvöxtur hafi einnig haft áhrif, en þessi ár var lítill hagvöxtur og atvinnuleysi jókst fram til ársins 1995. Það ár, í desember, var einkaréttur ÁTVR til innflutnings á áfengi afnuminn og leyfishafar að innflutningi og framleiðslu áfengis fengu heimild til að endurselja vöruna til ÁTVR og til veitingastaða og hótela m.a. Auk þess að atvinnuhorfur vænkuðust má ætla að þessi skipulagsbreyting hafi síðan einnig haft áhrif til aukinnar neyslu, þar sem umfjöllun um vín í fjölmiðlum jókst mikið, ásamt almennum kynningum á víni. Loks má nefna að breytingar á verslunum ÁTVR, aukið aðgengi að vörunni, svo og aukið vöruúrval, getur einnig haft áhrif á neysluvenjur.

Mynd 2. Áfengisneysla í alkóhóllítrum 1980–2004, 15 ára og eldri
Figure 2. Consumption of alcohol beverages, in litres of pure alcohol 1980–2004, per inhabitant 15 years and over

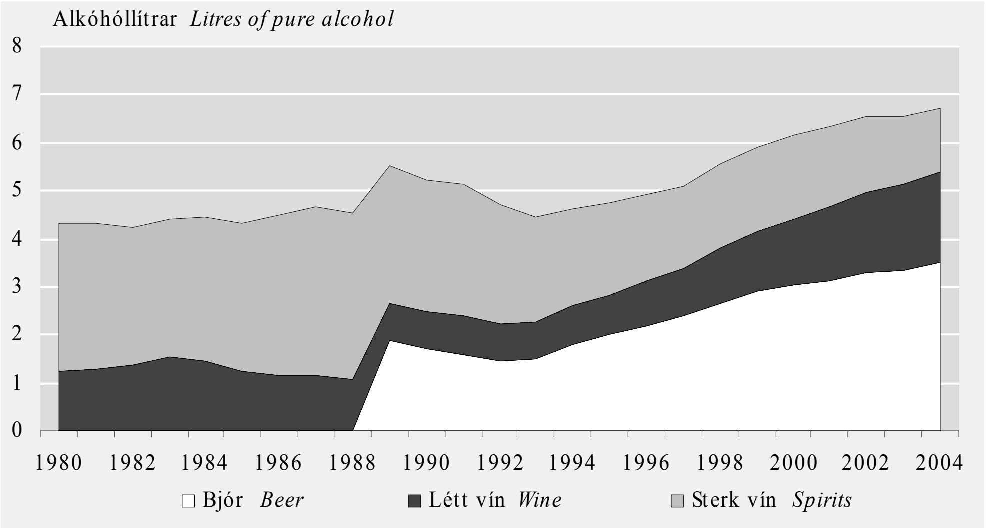

Samanburður við önnur lönd

Áfengisneysla í alkóhóllítrum á hvern íbúa 15 ára og eldri hefur aukist úr 4,33 alkóhóllítrum árið 1980 í 6,71 alkóhóllítra árið 2004, sbr. töflu 1. Sú aldursviðmiðun hefur lengi verið notuð vegna alþjóðlegs samanburðar. Taflan sýnir einnig heildarsölumagn í þúsundum lítrum talið og neyslu miðað við heildarmannfjölda. Neysla í lítrum árið 2004 skiptist þannig að bjórneysla er rúmlega 70 lítrar á ári á hvern íbúa 15 ára og eldri, neysla léttra vína rúmlega 16 lítrar og sterkra drykkja rúmlega 3 lítrar á ári. Í samanburði við önnur lönd í Evrópu er bjórneysla á íbúa hér á landi líkust því sem er í Noregi, Svíþjóð og Sviss. Önnur lönd í mið- og norður Evrópu eru með mun meiri bjórneyslu, allt að tvöfalt meiri, en vínræktarlöndin sunnar í álfunni eru hins vegar með minni bjórneyslu á íbúa. Mynd 3 sýnir áfengisneyslu í alkóhóllítrum á íbúa 15 ára og eldri á Norðurlöndum árin 1995 og 2003, sjá einnig töflu 2. Aukningin er sýnu mest á Íslandi á þessu tímabili, en jafnframt var neyslan minnst á Íslandi og í Noregi í upphafi tímabilsins.

Mynd 3. Áfengisneysla í alkóhóllítrum, 15 ára og eldri
Figure 3. Consumption of alcohol beverages, in litres of pure alcohol, per inhabitant 15 years and over

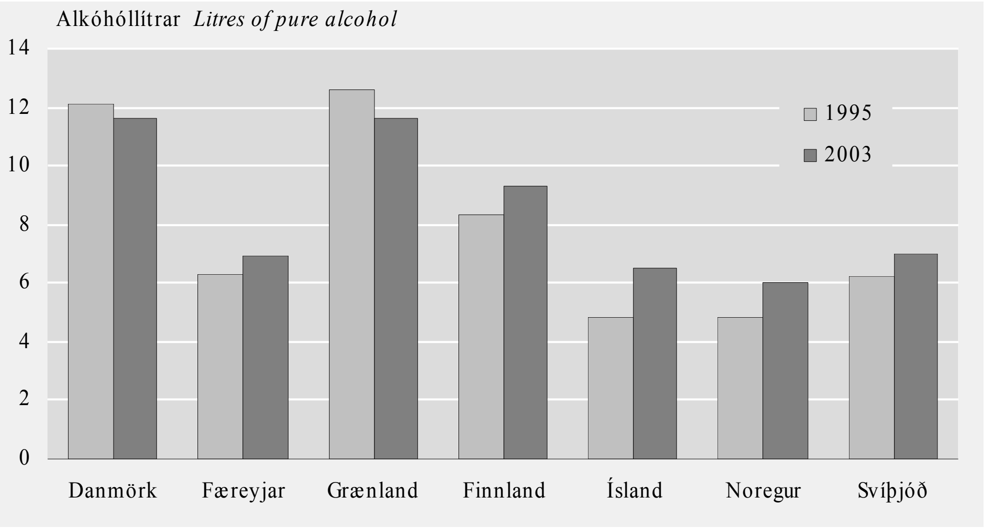

Tegundir og upprunalönd

Bjór, létt vín og sterkt áfengi

Bjórneysla hefur vaxið stöðugt frá árinu 1993 og hefur á síðustu árum verið um og yfir 50% af áfengisneyslu, mælt í alkóhóllítrum. Létt vín vinna stöðugt á, sérstaklega á síðustu 5–6 árum, og eru orðin ríflega 28% áfengisneyslu árið 2004. Sterkari drykkir eru hins vegar komnir niður í 20%, sjá mynd 4. Skilgreining á sterkum drykkjum og léttu víni frá og með 1993 er sú að drykkir sem eru yfir 22% að styrkleika teljast sterkir, en það sem er 22% eða minna, að bjórnum frátöldum, telst létt vín.

Mynd 4. Áfengisneysla 1995 og 2004
Figure 4. Consumption of alcohol beverages 1995 and 2004

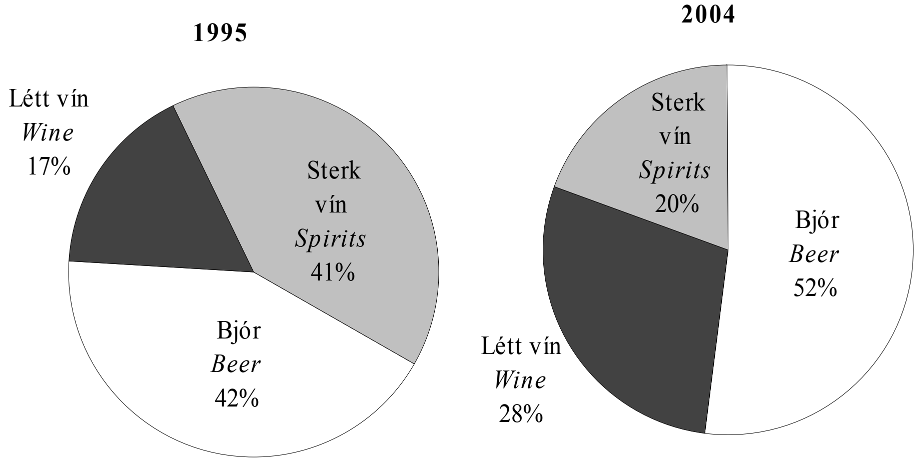

Einstakar vörutegundir

Mynd 5 sýnir þróun í neyslu helstu tegunda áfengis frá árinu 1996, sjá einnig töflu 3. Mest er aukningin á neyslu rauðvíns, en aukning á neyslu hvítvíns er einnig mjög vaxandi, sérstaklega árin 2003 og 2004, þegar hlutfallsleg aukning í sölu á hvít-víni var meiri en aukning í sölu á rauðvíni. Aukning á bjórneyslu er minni, en mikil aukning á því áfengi sem fellur undir liðinn „annað“ á myndinni skýrist af mikilli söluaukningu í blönduðum drykkjum, en stór hluti þess eru tilbúnar blöndur sem seldar eru á álíka flöskum og gosdrykkir.

Mynd 5. Breytingar á áfengisneyslu frá 1996, 1996=100
Figure 5. Changes in consumption since 1996, 1996=100

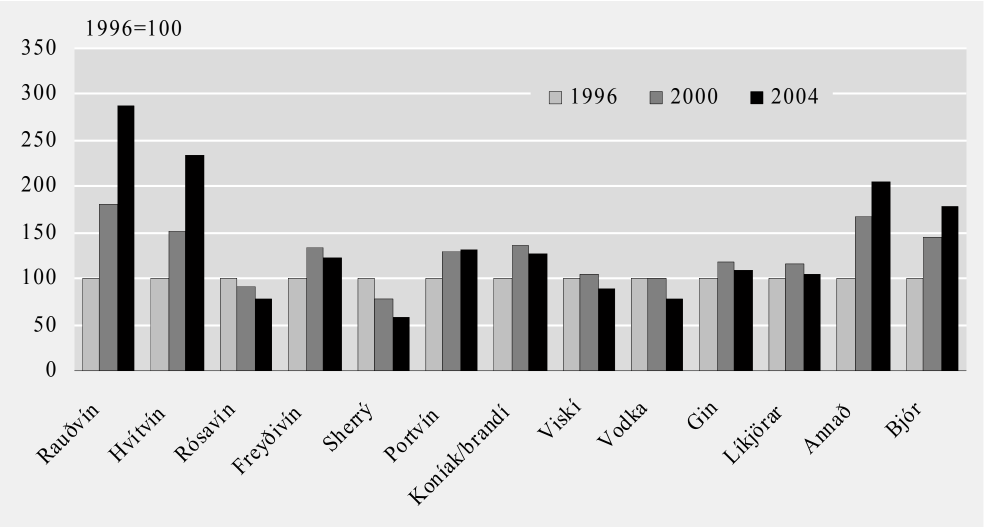

Upprunalönd rauðvína og hvítvína

Skýrslur leyfishafa til Hagstofunnar fyrstu árin gáfu ekki upplýsingar um upprunalönd rauðvína og hvítvína, en vegna eftirspurnar var skýrslugerð breytt þannig að frá og með árinu 2000 var tekin upp ný flokkun (sjá töflur 4 og 5) og því unnt að fylgjast með sölu þessara vína frá einstaka löndum. Mynd 6 sýnir sölu rauðvína eftir helstu upprunalöndum og er hlutur Frakklands lang mestur í upphafi tímabilsins, en hlutur rauðvína frá öðrum löndum fer vaxandi og má sérstaklega nefna Ítalíu og Chile í því sambandi. Vín frá Chile urðu söluhærri en vín frá Frakklandi á árinu 2003 og er Frakkland nú komið í fjórða sæti á eftir Ítalíu sem er í öðru sæti

og Spáni sem er í því þriðja. Söluaukning á rauðvíni frá Suður-Afríku er þó hlutfallslega mest og hefur salan sexfaldast frá árinu 2000. Hvað varðar hvítvín, sjá mynd 7, eru vín frá Frakklandi lang söluhæst öll árin, en mest hlutfallsleg aukning er í sölu vína frá Ástralíu og Nýja-Sjálandi, svo og vína frá Suður-Afríku.

Mynd 6. Sala rauðvíns flokkuð eftir helstu löndum 2000–2004
Figure 6. Sale of red wine classified by country of origin 2000–2004

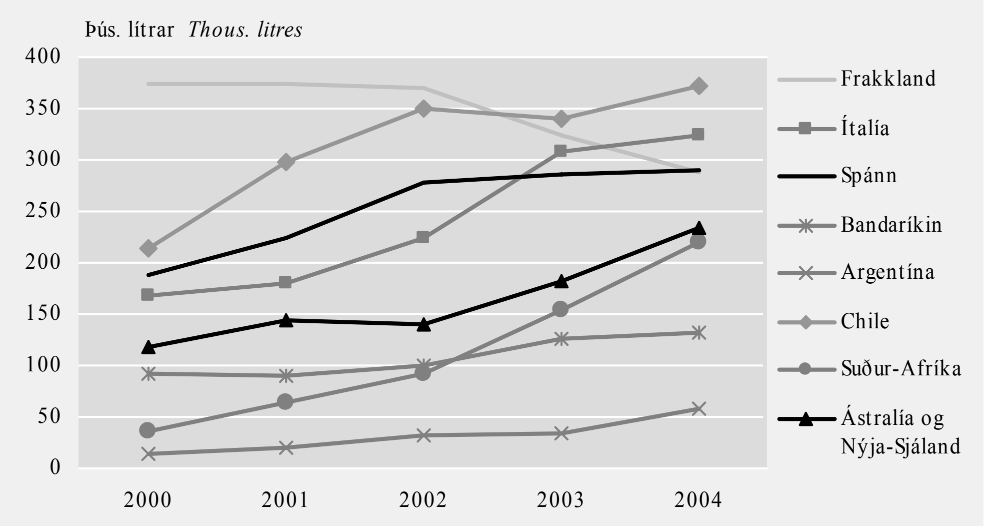

Mynd 7. Sala hvítvíns flokkuð eftir helstu löndum 2000–2004
Figure 7. Sale of white wine classified by country of origin 2000–2004

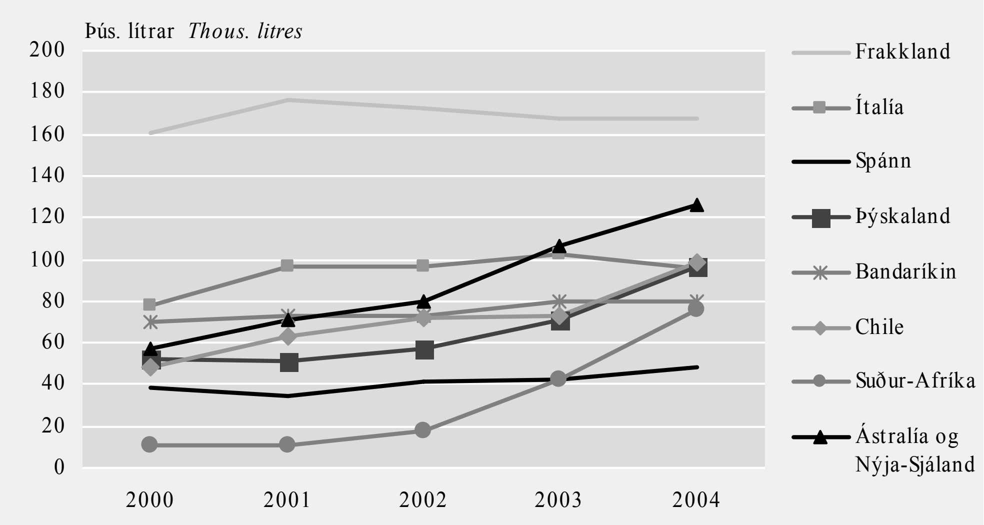

Tafla 1. Áfengissala 1987–2004
Table 1. Consumption of alcohol beverages 1987–2004

	Alls *Total*		Bjór *Beer*		Létt vín *Wine*		Sterk vín *Spirits*	
	Seldir lítrar *Litres sold*	Alkóhóllítrar *Litres of pure alcohol*	Seldir lítrar *Litres sold*	Alkóhóllítrar *Litres of pure alcohol*	Seldir lítrar *Litres sold*	Alkóhóllítrar *Litres of pure alcohol*	Seldir lítrar *Litres sold*	Alkóhóllítrar *Litres of pure alcohol*
1.000 lítrar ***1,000 litres***								
1987	3.283,0	855,6	·	·	1.672,0	209,0	1.611,0	646,6
1988	3.227,0	847,2	·	·	1.525,0	196,0	1.702,0	651,2
1989	9.498,9	1.045,0	6.946,7	359,9	1.168,6	144,8	1.383,6	540,2
1990	8.994,3	1.001,8	6.472,2	330,3	1.173,5	145,8	1.348,6	525,8
1991	8.675,2	996,9	6.043,3	307,1	1.260,3	155,5	1.371,6	534,3
1992	8.131,7	927,9	5.606,2	284,4	1.271,4	155,5	1.254,1	488,0
1993	8.241,7	882,3	5.864,0	295,8	1.250,9	150,7	1.126,8	435,9
1994	9.600,4	923,3	7.255,5	362,4	1.299,4	156,2	1.045,5	404,7
1995	10.558,0	962,7	8.179,6	408,7	1.372,2	163,9	1.006,2	390,2
1996	11.430,8	998,0	8.945,5	448,0	1.539,6	185,0	945,7	365,1
1997	12.464,7	1.050,1	9.826,1	496,8	1.720,9	199,4	917,7	353,9
1998	13.914,7	1.164,2	10.964,7	553,5	1.981,6	247,3	968,4	363,4
1999	15.438,9	1.254,8	12.206,1	614,1	2.257,4	266,0	975,4	374,8
2000	16.544,1	1.324,4	13.048,3	653,4	2.517,4	296,9	978,4	374,1
2001	17.472,5	1.385,0	13.684,7	683,8	2.826,6	333,5	961,2	367,7
2002	18.633,8	1.444,9	14.565,7	727,5	3.159,3	368,6	908,8	348,8
2003	19.236,0	1.458,2	14.995,5	748,1	3.436,0	400,4	804,5	309,7
2004	20.445,7	1.523,1	15.987,3	792,0	3.686,0	434,1	772,4	296,9
Lítrar á hvern íbúa ***Litres per inhabitant***								
1987	13,35	3,48	·	·	6,80	0,85	6,55	2,63
1988	12,91	3,39	·	·	6,10	0,78	6,81	2,61
1989	37,58	4,13	27,48	1,42	4,62	0,57	5,47	2,14
1990	35,30	3,93	25,40	1,30	4,61	0,57	5,29	2,06
1991	33,63	3,86	23,43	1,19	4,89	0,60	5,32	2,07
1992	31,14	3,55	21,47	1,09	4,87	0,60	4,80	1,87
1993	31,24	3,34	22,23	1,12	4,74	0,57	4,27	1,65
1994	36,09	3,47	27,28	1,36	4,88	0,59	3,93	1,52
1995	39,49	3,60	30,59	1,53	5,13	0,61	3,76	1,46
1996	42,51	3,71	33,26	1,67	5,72	0,69	3,52	1,36
1997	46,01	3,88	36,27	1,83	6,35	0,74	3,39	1,31
1998	50,82	4,25	40,05	2,02	7,24	0,90	3,54	1,33
1999	55,70	4,53	44,04	2,22	8,14	0,96	3,52	1,35
2000	58,84	4,71	46,41	2,32	8,95	1,06	3,48	1,33
2001	61,30	4,86	48,01	2,40	9,92	1,17	3,37	1,29
2002	64,80	5,02	50,65	2,53	10,99	1,28	3,16	1,21
2003	66,50	5,04	51,84	2,59	11,88	1,38	2,78	1,07
2004	69,88	5,21	54,64	2,71	12,60	1,48	2,64	1,01

Tafla 1. Áfengissala 1987–2004 (frh.)
Table 1. Consumption of alcohol beverages 1987–2004 (cont.)

	Alls *Total*		Bjór *Beer*		Létt vín *Wine*		Sterk vín *Spirits*	
	Seldir lítrar *Litres sold*	Alkóhóllítrar *Litres of pure alcohol*	Seldir lítrar *Litres sold*	Alkóhóllítrar *Litres of pure alcohol*	Seldir lítrar *Litres sold*	Alkóhóllítrar *Litres of pure alcohol*	Seldir lítrar *Litres sold*	Alkóhóllítrar *Litres of pure alcohol*
Lítrar á hvern íbúa 15 ára og eldri ***Litres per inhabitant 15 years and over***								
1987	17,93	4,67	·	·	9,13	1,14	8,80	3,53
1988	17,27	4,53	·	·	8,16	1,05	9,11	3,49
1989	50,14	5,52	36,67	1,90	6,17	0,76	7,30	2,85
1990	47,04	5,24	33,85	1,73	6,14	0,76	7,05	2,75
1991	44,73	5,14	31,16	1,58	6,50	0,80	7,07	2,76
1992	41,42	4,73	28,55	1,45	6,48	0,79	6,39	2,49
1993	41,57	4,45	29,58	1,49	6,31	0,76	5,68	2,20
1994	47,93	4,61	36,23	1,81	6,49	0,78	5,22	2,02
1995	52,25	4,76	40,48	2,02	6,79	0,81	4,98	1,93
1996	56,03	4,89	43,85	2,20	7,55	0,91	4,64	1,79
1997	60,42	5,09	47,63	2,41	8,34	0,97	4,45	1,72
1998	66,47	5,56	52,38	2,64	9,47	1,18	4,63	1,74
1999	72,70	5,91	57,48	2,89	10,63	1,25	4,59	1,76
2000	76,72	6,14	60,51	3,03	11,67	1,38	4,54	1,73
2001	79,76	6,32	62,47	3,12	12,90	1,52	4,39	1,68
2002	84,19	6,53	65,81	3,29	14,27	1,67	4,11	1,58
2003	86,07	6,52	67,09	3,35	15,37	1,79	3,60	1,39
2004	90,11	6,71	70,46	3,49	16,25	1,91	3,40	1,31

Skýringar *Notes*: Sala sterks bjórs hófst 1. mars 1989. Frá og með 1. desember 1995 var einkaréttur ÁTVR til innflutnings áfengis og sölu til endurseljenda afnuminn og innflytjendum, framleiðendum og heildsölum, sem höfðu til þess sérstakt leyfi, heimiluð sala til endurseljenda. Frá árinu 1995 ná því tölur yfir sölu ÁTVR og annarra leyfishafa. Ekki er meðtalið það áfengi sem ferðamenn eða áhafnir skipa og flugvéla flytja með sér inn í landið. *The sale of beer was legalised on 1 March 1989. As of 1 December 1995 the State monopoly on the import and wholesale of alcohol was abolished and importers, producers and wholesalers holding a special licence were permitted to resell alcohol. From 1995 the figures cover the sales of ÁTVR and the sales of licence holders. The figures on quantity do not take into acount alcohol imported by ship and aircraft crews and tourists entering the country.*

Tafla 2. Áfengissala á Norðurlöndum 1991–2003
Table 2. Consumption of alcohol beverages in the Nordic countries 1991–2003

Alkóhóllítrar[1] *Litres of pure alcohol*[1]	1991	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Danmörk *Denmark*	11,5	12,1	12,2	12,1	11,6	11,6	11,5	11,4	11,3	11,6
Færeyjar *Faroe Islands*	6,7	6,3	6,7	6,6	6,6	6,6	6,8	6,9	7	6,9
Grænland *Greenland*	15,0	12,6	12,6	12,8	13,3	13,2	13,4	12,5	12,3	11,6
Finnland *Finland*	9,2	8,3	8,2	8,6	8,7	8,7	8,6	8,9	9,2	9,3
Álandseyjar *Åland Islands*	…	5,8	5,7	5,9	6,0	6,2	6,1	…	…	…
Ísland *Iceland*	5,1	4,8	4,9	5,1	5,6	5,9	6,1	6,3	6,5	6,5
Noregur *Norway*	4,8	4,8	5,0	5,3	…	5,5	5,6	5,5	5,9	6
Svíþjóð *Sweden*	6,3	6,2	6,0	5,9	5,8	6,1	6,2	6,5	6,9	7

Skýring *Note*: Táknið … merkir að upplýsingar eru ekki fyrir hendi. ... = *data not available.*

[1] Alkóhóllítrar á mann 15 ára og eldri. *Litres of pure alcohol per inhabitant aged 15 years and over.*

Tafla 3. Sala áfengis í lítrum eftir helstu tegundum 1996–2004
Table 3. Sale of alcohol beverages classified according to common types 1996–2004

	1996	1998	2000	2002	2004
Samtals *Total*	**11.430.776**	**13.914.668**	**16.544.117**	**18.633.802**	**20.445.721**
Rauðvín *Red wine*	674.421	910.473	1.215.602	1.606.520	1.935.020
Hvítvín *White wine*	346.652	404.027	521.657	632.963	814.887
Rósavín *Rose*	147.648	139.701	133.478	120.259	114.879
Freyðivín *Sparkling wine*	120.011	142.075	160.540	142.691	147.054
Sérrí *Sherry*	71.914	59.367	56.211	49.538	41.808
Portvín *Port*	18.440	21.278	23.824	25.848	24.215
Koníak/brandí *Cognac/brandy*	56.179	73.821	76.457	77.817	70.835
Viskí *Whisky*	118.118	125.337	123.992	115.642	104.673
Vodka	404.074	423.410	400.931	378.806	316.776
Gin	73.630	75.191	87.490	93.441	80.309
Líkjörar *Liqueurs*	120.385	127.151	140.103	146.010	125.639
Annað *Other*	333.806	448.133	555.569	678.615	682.284
Bjór *Beer*	8.945.499	10.964.704	13.048.262	14.565.654	15.987.342

Skýringar *Notes*: Í töflunni er sýnd flokkun áfengis skv. eldri vöruflokkum. Sjá töflu 5 vegna nýrrar flokkunar, sem tók gildi janúar 2000. *The classification in the table has been revised. See table 5 for new classification.*

Tafla 4. Heildarsala rauðvíns og hvítvíns eftir löndum árin 2001–2004
Table 4. Total sale of red wine and white wine classified by country of origin 2001–2004

Lítrar *Litres*	2001	2002	Breyting frá fyrra ári % *Change from prev.year %*	2003	Breyting frá fyrra ári % *Change from prev.year %*	2004	Breyting frá fyrra ári % *Change from prev.year %*
Rauðvín, samtals *Red wine total*	**1.407.519**	**1.606.520**	**14,1**	**1.770.031**	**10,2**	**1.935.020**	**9,3**
Frakkland *France*	374.153	369.184	-1,3	324.791	-12,0	288.718	-11,1
Ítalía *Italy*	180.525	224.335	24,3	307.017	36,9	324.920	5,8
Spánn *Spain*	224.409	277.174	23,5	286.325	3,3	290.333	1,4
Portúgal *Portugal*	1.309	3.519	168,9	3.086	-12,3	3.702	20,0
Evrópa, annað *Europe other*	1.760	3.665	108,3	4.262	16,3	3.345	-21,5
Bandaríkin *USA*	90.616	100.241	10,6	125.296	25,0	132.190	5,5
Argentína *Argentina*	19.825	31.562	59,2	34.917	10,6	57.011	63,3
Chile *Chile*	297.933	350.938	17,8	340.467	-3,0	371.141	9,0
Suður-Afríka *South Africa*	64.464	92.431	43,4	154.914	67,6	219.953	42,0
Ástralía og Nýja-Sjáland *Australia and New Zealand*	143.984	140.578	-2,4	182.277	29,7	233.497	28,1
Annað *Other*	8.542	12.892	50,9	6.678	-48,2	10.211	52,9
Hvítvín, samtals *White wine total*	**588.626**	**632.963**	**7,5**	**710.510**	**12,3**	**814.887**	**14,7**
Frakkland *France*	175.966	172.677	-1,9	167.551	-3,0	167.605	0,0
Ítalía *Italy*	96.354	96.420	0,1	101.982	5,8	95.850	-6,0
Spánn *Spain*	34.096	40.969	20,2	42.327	3,3	48.153	13,8
Portúgal *Portugal*	587	1.149	96,0	816	-29,0	1.076	31,9
Þýskaland *Germany*	50.859	57.403	12,9	71.077	23,8	96.218	35,4
Evrópa, annað *Europe other*	1.124	2.613	132,4	7.058	170,1	2.859	-59,5
Bandaríkin *USA*	72.799	73.105	0,4	79.528	8,8	80.029	0,6
Chile *Chile*	62.851	72.127	14,8	72.426	0,4	98.920	36,6
Suður Afríka *South Africa*	11.114	17.274	55,4	42.590	146,6	75.692	77,7
Ástralía og Nýja-Sjáland *Australia and New Zealand*	71.187	80.193	12,7	106.711	33,1	126.596	18,6
Annað *Other*	11.688	19.033	62,8	18.445	-3,1	21.889	18,7

Tafla 5. Heildarsala áfengis í lítrum og alkóhóllítrum eftir vöruflokkum árin 2003 og 2004
Table 5. Total sale of alcohol in litres and litres of pure alcohol 2003–2004

	2003		2004		Breyting frá fyrra ári % *Change from previous year %*	
	Lítrar *Litres*	Alkóhóllítrar *Litres of pure alcohol*	Lítrar *Litres*	Alkóhóllítrar *Litres of pure alcohol*	Lítrar *Litres*	Alkóhóllítrar *Litres of pure alcohol*
Alls ***Total***	**19.236.009**	**1.458.198**	**20.445.721**	**1.523.054**	**6,3**	**4,4**
Rauðvín, samtals ***Red wine total***	**1.770.031**	**224.840**	**1.935.020**	**248.427**	**9,3**	**10,5**
Frakkland *France*	324.791	39.538	288.718	35.210	-11,1	-10,9
Ítalía *Italy*	307.017	36.854	324.920	39.332	5,8	6,7
Spánn *Spain*	286.325	36.306	290.333	37.061	1,4	2,1
Portúgal *Portugal*	3.086	373	3.702	462	20,0	23,7
Evrópa, annað *Europe other*	4.262	518	3.345	414	-21,5	-20,0
Bandaríkin *USA*	125.296	16.156	132.190	17.209	5,5	6,5
Argentína *Argentina*	34.917	4.632	57.011	7.739	63,3	67,1
Chile *Chile*	340.467	44.694	371.141	48.596	9,0	8,7
Suður-Afríka *South Africa*	154.914	20.605	219.953	29.529	42,0	43,3
Ástralía og Nýja-Sjáland *Australia and New Zealand*	182.277	24.306	233.497	31.555	28,1	29,8
Annað *Other*	6.678	857	10.211	1.320	52,9	53,9
Hvítvín, samtals ***White wine total***	**710.510**	**84.781**	**814.887**	**97.358**	**14,7**	**14,8**
Frakkland *France*	167.551	20.058	167.605	20.206	0,0	0,7
Ítalía *Italy*	101.982	11.792	95.850	11.246	-6,0	-4,6
Spánn *Spain*	42.327	5.028	48.153	5.735	13,8	14,0
Portúgal *Portugal*	816	78	1.076	107	31,9	36,3
Þýskaland *Germany*	71.077	6.370	96.218	8.623	35,4	35,4
Evrópa, annað *Europe other*	7.058	838	2.859	353	-59,5	-57,9
Bandaríkin *USA*	79.528	9.552	80.029	9.732	0,6	1,9
Chile *Chile*	72.426	9.568	98.920	13.091	36,6	36,8
Suður-Afríka *South Africa*	42.590	5.508	75.692	9.571	77,7	73,8
Ástralía og Nýja-Sjáland *Australia and New Zealand*	106.711	13.614	126.596	15.864	18,6	16,5
Annað *Other*	18.445	2.375	21.889	2.831	18,7	19,2
Rósavín ***Rosé***	**120.556**	**11.359**	**114.879**	**10.760**	**-4,7**	**-5,3**
Freyðivín ***Sparkling wine***	**141.807**	**13.633**	**147.054**	**14.032**	**3,7**	**2,9**
Kampavín *Champagne*	15.824	1.901	17.913	2.162	13,2	13,7
Annað freyðivín *Other sparkling wine*	125.983	11.732	129.141	11.870	2,5	1,2
Styrkt vín ***Fortified wine***	**72.306**	**12.890**	**69.202**	**12.341**	**-4,3**	**-4,3**
Sérrí *Sherry*	46.254	7.771	41.808	6.999	-9,6	-9,9
Portvín *Port*	24.361	4.822	24.215	4.788	-0,6	-0,7
Annað *Other*	1.691	297	3.178	554	87,9	86,3
Ávaxtavín o.fl. ***Fruit wine etc***	**61.059**	**3.994**	**61.985**	**4.147**	**1,5**	**3,8**
Koníak/brandí *Cognac/brandy*	**73.767**	**29.379**	**70.835**	**28.239**	**-4,0**	**-3,9**
Koníak VS & VSOP *Cognac VS & VSOP*	59.231	23.692	58.011	23.206	-2,1	-2,1
Ávaxta- og hratbrandí	1.929	769	1.228	498	-36,4	-35,2
Annað brandí *Other brandies*	12.607	4.918	11.597	4.535	-8,0	-7,8
Viskí ***Whisky***	**105.956**	**42.708**	**104.673**	**42.103**	**-1,2**	**-1,4**
Skotland *Scotland*	74.107	29.890	72.093	29.059	-2,7	-2,8
Írland *Ireland*	23.948	9.580	23.577	9.431	-1,6	-1,5
Annað *Other*	7.900	3.239	9.003	3.613	14,0	11,5

Tafla 5. Heildarsala áfengis í lítrum og alkóhóllítrum eftir vöruflokkum árin 2003 og 2004 (frh.)
Table 5. Total sale of alcohol in litres and litres of pure alcohol 2003–2004 (cont.)

	2003		2004		Breyting frá fyrra ári % *Change from prev. year %*	
	Lítrar *Litres*	Alkóhóllítrar *Litres of pure alcohol*	Lítrar *Litres*	Alkóhóllítrar *Litres of pure alcohol*	Lítrar *Litres*	Alkóhóllítrar *Litres of pure alcohol*
Romm og rommlíki						
Rum and spiced rum	**87.476**	**31.535**	**81.981**	**29.688**	**-6,3**	**-5,9**
Tequila og Mezcal	**6.664**	**2.533**	**6.407**	**2.438**	**-3,9**	**-3,7**
Vodka	**331.323**	**127.685**	**316.776**	**121.812**	**-4,4**	**-4,6**
Einiberjavín						
Juniper flavoured spirits drinks	**85.914**	**33.928**	**83.094**	**32.855**	**-3,3**	**-3,2**
Gin	82.497	32.680	80.309	31.850	-2,7	-2,5
Sénever *Genever*	3.417	1.248	2.785	1.005	-18,5	-19,5
Snafs *Schnapps*	**45.697**	**17.469**	**41.810**	**15.808**	**-8,5**	**-9,5**
Ákavíti og brennivín *Aquavit*	28.911	11.726	26.960	10.744	-6,7	-8,4
Annað *Other*	16.785	5.743	14.849	5.064	-11,5	-11,8
Líkjörar *Liqueurs*	**132.324**	**31.867**	**125.639**	**30.190**	**-5,1**	**-5,3**
Bitterar, kryddvín og aperitífar						
Bitters, aromatized wine and aperitives	**79.613**	**17.466**	**76.919**	**17.211**	**-3,4**	**-1,5**
Bitterar *Bitters*	46.488	12.516	46.845	12.831	0,8	2,5
Kryddvín, Vermútar og Aperitífar *Aromatized wine, vermouth and aperitives*	33.125	4.950	30.074	4.380	-9,2	-11,5
Aðrir blandaðir drykkir						
Other alcoholic drinks	**415.511**	**23.979**	**407.219**	**23.654**	**-2,0**	**-1,4**
Bjór *Beer*	**14.995.494**	**748.151**	**15.987.342**	**791.991**	**6,6**	**5,9**

English summary

Consumption of alcoholic beverages in Iceland has increased from 4.67 litres of pure alcohol per inhabitant 15 years and over in 1987 to 6.71 litres of pure alcohol in 2004. The sale of beer (over 2.25% by volume) made a turning point in the consumption pattern. In 1988, the year before the sale of beer was legalised, strong spirits amounted to 77% of the total consumption of alcohol while wine was 23%. The consumption of both beverages dropped considerably the next year, strong spirits to 52% and wine to 14%, while the beer accounted for 34%. From then on there has been a steady rise, proportional, in the consumption of beer and wine, while there has been a constant decrease in spirits consumption. In the year 2004 the consumption of beer amounted to 52% of the total consumption of alcoholic beverages (pure alcohol per capita 15 years and over), wine to 28% and spirits to 20%. Table 1 shows total sale of alcohol beverages from 1987 to 2004, litres per inhabitant and litres per inhabitant 15 years and over. Table 2 shows comparison between the Nordic countries and tables 3, 4 and 5 show sale according to types of alcohol. The obvious trend since 1989 is the decreased sale of spirits and the increased sale of beer, and in later years the increased sale of wines.

Annual statistics on alcohol sale are available back to year 1881 in Iceland. Figures for the years 1881–1934 are derived from import statistics for alcohol beverages, but after 1935 the figures are based on sales reports of the State monopoly, later the State Wine, Spirit and Tobacco Authority (ÁTVR). The data, which this statistical series is based on, goes back to 1980 and the crucial change since then is that the sale of beer (over 2.25% by volume) was legalised on 1 March 1989. Since 1993 alcoholic beverages with 22% or less alcohol volume, except beer, are counted as wine and those over 22% by volume are counted as spirits. As of 1 December 1995 the State monopoly on the import and wholesale of alcohol was abolished and importers, producers and wholesalers holding a special licence issued by the Ministry of Finance (later by the National Commissioner of the Icelandic Police) were permitted to resell alcohol. From 1995 the figures cover the sales of ÁTVR and the sales of licence holders. The figures on quantity do not take into account alcohol imported by ship and aircraft crews and tourists entering the country, nor alcohol exported by the ÁTVR and others, or sold to the Duty Free Store at Keflavík Airport.

Hagtíðindi
Statistical Series

Verðlag og neysla
Prices and consumption

90. árgangur nr. 16
2005:1
ISSN 0019-1078
ISSN 1670-570X (pappír *paper*) • ISSN 1670-5718 (pdf)
Verð ISK 500 *Price EUR 6*
Umsjón *Supervision* Edda Hermannsdóttir • edda.hermannsdottir@hagstofa.is
Sími *Telephone* +(354) 528 1000
Bréfasími *Fax* +(354) 528 1099
© Hagstofa Íslands *Statistics Iceland* • Borgartúni 21a 150 Reykjavík Iceland
Öllum eru heimil afnot af ritinu. Vinsamlega getið heimildar. *Please quote the source.*
www.hagstofa.is/hagtidindi *www.statice.is/series*